

SAĞLIK TURİZMİNE GENEL BİR BAKIŞ VE TÜRKİYE’NİN SAĞLIK TURİZMİNDEKİ YERİ

Dr. Mustafa Kemal KÖRDEVE

Gedik Üniversitesi Meslek Yüksekokulu

kordevemustafa@gmail.com

Özet

Son yıllarda en çok dikkat çeken konulardan birisi de sağlık turizmidir. Sektörün dünya genelinde 2010 yılı itibariyle 60 milyar dolarlık brüt kar getirmesi bu alanı daha cazip hale getirmiştir. Hindistan, Tayland ve Singapur gibi ülkeler sektörün öncü ülkeleri olmuştur. Sağlık turizmine ülkemizde 2008 yılından itibaren daha fazla önem verilmiş ve sektörde söz sahibi olunmaya çalışılmıştır. Bununla beraber ülkemiz henüz istenilen seviyeye çıkamamıştır. Bu nedenle ülkemizin güçlü ve zayıf yönlerini iyi analiz ederek sektörde daha üst sıralara çıkması hedeflenmektedir. Böylece hem yeni istihdam alanı sağlanacak hem de ülke ekonomisine gelir elde edilecektir. Bu nedenle günümüzde sağlık turizmi daha iyi değerlendirilir hale gelmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sağlık Turizmi, Medikal Turizm, Termal Turizm

AN OVERVIEW OF HEALTH TOURISM AND PLACE OF HEALTH TOURISM IN TURKEY

Abstract

Health tourism is one of the most noticeable topics in recent years. As of 2010, this topic has become more attractive because of bring \$ 60 billion gross profit. India, Thailand and Singapore are the leading countries in the sector. Since 2008, the health tourism has been given more attention in our country and has been tried to be arbiter in the sector. However, our country has not yet at the desired level. Therefore, the best in the industry by analyzing the strengths and weaknesses of our country is targeted to rise to the upper ranks. Thus, the new jobs opportunity will be provided and income will be achieved to the national economy. Therefore, the health tourism is becomed better evaluated by our country.

Keywords: Health Tourism, Medical Tourism, Thermal Tourism

GİRİŞ

Sağlık göstergeleri kuşkusuz bir ülkenin yaşana bilirlilik kalitesini ifade etmektedir. Hastalık oranlarının azlığı, uzun yaşam süresi, salgın hastalıkların kısa sürede önlenmesi gibi değerler sağlık standartları hakkında bilgi vermektedir. Ülkeler sağlıklı yaşam standartlarını yakalamak ve sürdürülebilmek için sürekli arayış içerisinde olmuştur. İnsanlık tarihi boyunca bu alanda yapılan harcamalar ve yatırımlar ciddi öneme sahiptir. Daha sağlıklı ve daha uzun bir yaşam adına sağlık alanında sürekli bir arayış olagelmıştır. Sağlığın kaybedilmemesi, hastalık halinin iyileştirilmesi ve olası hastalıklara karşı sağlık bilimi hep geliştirilmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla da sağlık alanında sürekli bir gelişme ve iyileşme olmuştur. Bu nedenle farklı ülkelerde değişik alternatifler de geliştirilmeye çalışılmıştır. Dünyanın küresel bir köy haline gelmesiyle uluslararası alanda da sağlık alışverişi başlamıştır. Bu alanda en dikkat çeken konulardan birisi de sağlık turizmidir.

Bununla beraber sağlık turizmi alanındaki karlılığın farkına varan ülkeler uluslararası alanda boy göstermeye başlamışlardır. Yurt dışından hasta getirme veya tatile gelen turistlere sağlık hizmeti sunma günümüzde daha fazla tercih edilir duruma gelmiştir. Özellikle de ülkeler arası ikili anlaşmalar ile prosedür anlamında işi kolaylaşan hastalar anlaşmalı ülkelere sağlık hizmeti alma yoluna gitmişlerdir. Bu gelişmeler neticesinde sağlık turizmi günümüzün yükselen değeri haline gelmiştir. Uluslararası gelişmeler ve rekabetle beraber sağlık turizmi alanında farklı alternatifler de kendini göstermiştir. Medikal turizm, kaplıca turizmi ve yaşlı bakımı bunlardan birkaçıdır.

Teorik bir çalışma olan bu çalışmanın amacı, dünya ekonomisinde önemli bir paya sahip olan ve her geçen gün önemi artan sağlık turizminin, ülkemizdeki farkındalığının artmasına katkıda bulunmak ve bu amaçla sektörde ülke olarak zayıf ve güçlü yönlerimize de bakarak nasıl daha ileriye gidebiliriz düşüncesini geliştirmektir. Çalışma öncesinde ulusal ve uluslararası akademik yayınlar incelenmiş, sağlık turizmine ait tanımlamalar ve bazı sayısal bilgiler verilmiştir. Ayrıca sektörde dünyanın öncü ülkelerine ait bazı bilgiler verilmiş olup ülkemizdeki verilerle karşılaştırmalar yapılmıştır.

SAĞLIK TURİZMİ

Son yıllarda tüm dünyada gelişme gösteren ve alternatif bir turizm olarak ön plana çıkan sağlık turizminin farklı tanımları yapılmıştır. Bunlarda bazıları şöyledir;

Sağlık turizmi, sağlığın korunması, geliştirilmesi ve hastalıkların tedavi edilmesi amacıyla ikamet edilen yerden başka bir yere seyahat edilmesi ve gidilen yerde en az 24 saat kalınarak sağlık ve turizm olanaklarından yararlanılması olarak tanımlanabilir (SB, 2013: 5).

Sağlığı koruma ve iyileşme amacıyla belirli bir süreliğine yer değiştiren insanların doğal kaynaklara dayalı turistik bir tesise giderek kür uygulaması, konaklama, beslenme ve eğlence gereksinimlerini karşılamak amacıyla yer değiştirmesidir (Aydın, 2012)

Sağlık turizmi, insanların sağlıklarını korumak için ikamet ettikleri yerden başka bir yere seyahat ederek profesyonel bilgi birikimi olan bir otelde fiziksel bakım, diyet, sağlıklı beslenme, gevşeme ve zihinsel eğitim almalarıdır (Mueller ve Kaufmann, 2001).

Kişinin bedensel ve zihinsel sağlığının bakımı ve iyileştirilmesi için ikamet ettiği yer dışında yapılan organizasyonlardır (Lunt, Richard, Exworthy, T.Green, Horsfall ve Mannion, 2011)

Tüm bu tanımlamalardan sonra kısaca sağlık turizminin türlerine bakmakta yarar vardır.

SAĞLIK TURİZMİNİN TÜRLERİ

Sağlık turizminin başlıca türleri şunlardır;

Medikal Turizm: Medikal turizm genellikle yüksek gelirli ülkelerden düşük ve orta gelirli ülkelere daha ucuz sağlık hizmeti almak için yapılan seyahat olarak tanımlayabiliriz (Noree, Hanefeld ve Smith, 2015). Tıp doktorlarınca yapılan tedavi hizmetlerini almak üzere hastanın ikamet ettiği yerden başka bir yere seyahat etmesidir. Aynı ülkede iller arası seyahat olabildiği gibi uluslararası seyahat şeklinde de olabilir. Dolayısıyla medikal turizm denince tıbbi tedavi hizmetleri akla gelmektedir.

Medikal turizmde; Panama, Brezilya, Malezya, Kostarika, Hindistan Termal turizmde; Hindistan, Türkiye, Malezya başta gelen ülkeler arasındadır (Özer ve Songur, 2013)

Termal Turizm: SPA ve Wellness turizmi olarak da bilinen termal turizm, termal suların çeşitli tedavi yöntemleri ve eğlence ve rekreasyon amaçlı kullanılmasıdır (SB, 2012: 112). Genel anlamda, kaplıca sularının fizik tedavi ve egzersiz şeklinde değerlendirilmesi şeklinde olmaktadır. Yer altı sıcak su kaynaklarının çıktığı yerlerde oluşturulan otel tarzı yerlerde barınma ve bununla beraber fizik tedavinin uygulanmasıdır. Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Avusturya, Bali, Maldivler başta gelen ülkeler arasındadır(Özer ve Songur, 2013)

Yaşlı Turizmi: Bakıma muhtaç yaşlı insanların tedavilerinin sağlanması amacıyla başka ülkelere seyahat etmeleridir (Özsarı ve Karatana, 2013). Genel anlamda 65 yaş ve üstü olan, birden fazla kronik rahatsızlığı olan bakıma muhtaç hastaların iklim ve hava değişikliği gerçekleştirilerek sosyal tesislerde tedavi edilmesini esas alan turizmdir.

Engelli Turizmi: Bu turizm çeşidi engellilerin seyahat etme, gezme, eğlenme ve tedavi görme ihtiyaçlarına yönelik olarak gelişen bir turizm türüdür (Topuz, 2012:10). Günümüzde birçok hizmet geçmişe oranla artık engelli insanlar da düşünülerek verilmektedir. Belediyeler başta olmak üzere resmi veya özel kuruluşlar engelli önceliğine önem vermektedir. Sağlık alanında da artık engelli hizmetleri daha da bir önem kazanmıştır. Bu bağlamda engelli turizmi engelli insanlar odak merkezine alınarak onlara göre tesis kurmayı hedeflemektedir.

TÜRKİYEDE VE DÜNYADA SAĞLIK TURİZMİ

Sağlık turizminin tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Eski Romalılar termal kaplıcalar inşa etmişler, Antik Yunan'da da şifa bulacakları ümidiyle seyahat ve ziyaretlerde bulunmuşlardır (Cook, 2008) 15. Yüzyıldan 17. Yüzyıla kadar Avrupa'daki kötü sağlık koşulları nedeniyle zenginler tarafından sağlığa kavuşmak amacıyla kaplıcalar, sahiller, minarelli sular tercih edilmiştir. Ayrıca bu yüzyıllarda varlıklı insanlar meşhur tıp fakültelerinde tedavi görebilmek için seyahat etmeye başlamışlardır. 18. ve 19. Yüzyıla gelindiğinde bu seyahatlerin neticesi olarak kaplıca kasabaları oluşmaya başlamış ve termal turizm gelişmiştir. Özellikle Kuzey Avrupa'nın soğuk ikliminden kaçanlar Fransa'nın güneyindeki güneşli alanları tercih etmeye başlamışlardır. Hızlı sanayileşme ve artan kentleşme neticesinde sağlıksız yaşam koşulları İngiltere ve Avrupa'nın belirli bir kısmında endişelere yol açmıştır. Ulaşımında daha hızlı ve güvenilir olması ile beraber insanlar sıcak yerlere, tatil köylerine ve sahil kenarlarına gitmeye başladılar. Bu gelişmeler zamanla sağlık sektöründe sağlık turizminin de doğmasına ve gelişmesine neden oldu. 20. Yüzyıla gelindiğinde sağlık turizmi bir sektör olarak kendini gösterdi. Günümüzde Hindistan sektörün öncü ülkelerinden olmuştur. 2012 yılında Hindistan'ın sektörden elde ettiği gelir 2.3 milyar dolara ulaşmıştır (Cook, 2008).

Günümüz küresel dünyasında sağlık turizmi rekabet edilen bir sektör haline gelmiştir. Bunların başlıca nedenlerini şöyle sıralayabiliriz;

- Ulaşım ve iletişimin gelişmesiyle beraber sağlıkta öncü olan ülkelere daha kolay ulaşılabilmesi
- Bilinçli sağlık tüketicilerinin atışı

- Ülke ekonomisine katkısı
- Avrupa birliği kapsamında çeşitli teşviklerin verilmesi
- Uluslararası sağlık hizmeti alımının daha kolay hale gelmesi
- Tercih edilirliliğinin yüksek olması
- Önümüzdeki 10 yıl içerisinde daha fazla tercih edilir hale gelecek olması
- Sektörün dünya genelinde 60 milyar dolarlık bir kar payına sahip olması.

Medikal turizm dünya genelinde 60 milyar dolarlık brüt kar sağlamaktadır (<http://www.who.int>). Sektörün bu büyüklüğü birçok ülkenin dikkati çekmiş ve bu alanda açılımlar yapılmaya başlanmıştır.

Aşağıdaki tabloda birçok ülkeye ait farklı yıllara göre gelen hasta sayıları yer almaktadır.

ÜLKE	HASTA SAYISI	
Avustralya	13 000	2010
Brezilya	49 000-180 000	2005 ve 2009
Kostarika	25 000-150 000	2006, 2007 ve 2008
Küba	200 000	2007
Mısır	68 000-108 000	2003, 2004, 2005 ve 2006
Almanya	50 000-70 000	2008 ve 2009
Macaristan	1 500 000-1 800 000	2007 ve 2009
Hindistan	300 000-731 000	2006, 2007, 2008 ve 2010
Ürdün	120 000-250 000	2002, 2004, 2009
Malezya	300 000-489 000	2006, 2007, 2008 ve 2010
Filipinler	100 000-250 000	2006, 2009 ve 2010
Kore Cumhuriyeti	60 000	2009
Singapur	571 000-725 000	2007, 2008 ve 2010
Güney Afrika	330 000	2010
Tayland	450 000-700 000	2004, 2006, 2007
Tayland	1 000 000-1 580 000	2004, 2006, 2007, 2008 ve 2010
Tunus	10 000-42 000	2002, 2003 ve 2007
Birleşik Krallık	52 000	2010 ⁴⁷

Kaynak: <http://www.who.int/bulletin/volumes/93/11/14-146027-ab/en/>

Tablodaki dikkat çeken ülkelerden Hindistan’da sağlık turizminin ülke ekonomisine ciddi katkısı vardır. Bunda Hindistan’ın tabiat güzelliklerinin yanında birçok dine merkezlik yapmış olması, teknolojideki hızlı ilerlemeler, demokratik bir yapıya sahip olması, geniş bir kültür yelpazesi ve görkemli plajlarının etkisi vardır.

Sağlık turizm pazarında günümüzde birçok Asya ülkesi hakim durumdadır, Ancak çok sayıda ülke de pazara girmeye çalışmaktadır. Özellikle Hindistan oldukça düşük fiyatları ile pazarda önemli bir yer edinmiştir. Tayland, Singapur, Güney Kore ve Malezya sektörde iyi bir yere sahip olan diğer ülkelerdir. Ürdün’ün 1970’lerden bu sağlık turizmi alanında bölgenin en popüler ülkesi konumundadır.

Panama, Tayland ve Hindistan’da hem yerli hastaları hem de yurt dışından gelen hastaları daha fazla çekebilmek amacıyla farklı alternatifler geliştirilmiştir. Özellikle maliyet anlamında cazibe merkezi haline getirilmeye çalışılmıştır (www.who.int).

Sağlık turizminden hasta başına elde edilecek gelirin medikal turizmde minimum 9.000 dolar, turist sağlığında ise minimum 2.000 dolar olduğu kabul edilirse bazı ülkelerin gelirleri aşağıdaki tablodaki gibi şekillenecektir.

ÜLKE	YIL	HASTA SAYISI	ORTALAMA GELİR	TOPLAM TUTAR
HİNDİSTAN	2010	731.000	9.000	6.579.000.000
SİNGAPUR	2010	725.000	9.000	6.525.000.000
MALEZYA	2010	489.000	9.000	4.401.000.000
GÜNEY AFRİKA	2010	330.000	9.000	2.970.000.000
TÜRKİYE	2010	109678	9.000	987.102.000
BİRLEŞİK KRALLIK	2010	52.000	9.000	468.000.000
AVUSTRALYA	2010	13.000	9.000	117.000.000

Tablodan da anlaşılacağı üzere sağlık turizminden elde edilen gelirler ülke ekonomisine ciddi gelir sağlamaktadır. Bu geliri fark eden ülkeler sağlık turizmi alanında yeni açılımlar yapmaktadırlar. Bu alanda Avrupa birliğince verilen proje destekleri de yatırımları olumlu etkilemektedir. Ülkemizin sağlık

turizminden elde edilen gelire göre durumu orta seviyelerde olup güçlü yönlerimizi düşündüğümüzde daha da üst sıralara çıkarılabilecek potansiyeli vardır.

Ülkemizde sağlık turizmi alanındaki düzenlemeler Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nce yürütülmektedir. Sağlık Turizmi ile ilgili iş ve işlemler, kurumlar arası koordinasyon ve sağlık turizminin geliştirilmesi Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün görev alanı ve yetkisindedir (Resmi Gazete, 2011). Sağlık turizmi ve turist sağlığı kapsamında sunulacak sağlık hizmetleri hakkında yönergeye göre yurt dışında yaşayanlara ve ülkemizi ziyaret eden turistlere de sağlık hizmeti sunulmaktadır (Yönerge, 2013). Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 31 Mart 2010 tarih ve 18259 sayılı onayı ile Sağlık Turizmi birimi kurulmuş, bu birim bünyesinde yurtdışı koordinasyonu, sağlık turizmi, termal turizm, SPA-Wellness ve ileri yaş ve engelli turizmi bölümleri oluşturulmuştur (SB., 2012, 68).

Sağlık turizmi birimi son olarak Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğüne devredilmiş, Sağlık Bakanlığı bünyesinde gerçekleştirilen yeniden yapılandırma kapsamında Sağlık Turizmi Birimi, Sağlık Turizmi Daire Başkanlığı adını almış ve faaliyetlerini Medikal (Tıp) Turizmi, Termal Turizm, SPA-Wellness, İleri Yaş ve Engelli Turizmi ve Turistin sağlığı bölümleri ile devam ettirmiştir (RG, 2011).

Türkiye'ye yıllara göre gelen hasta sayıları aşağıdaki gibidir.

Yıl	Hasta sayısı*
2008	74.093
2009	91.961
2010	109.678
2011	176.000
2012	261.999
2013	300.000

Kaynak: www.tursab.org.tr

2010 yılı verilerine göre hasta başına sağlık turizminde elde edilen net gelir aşağıdaki gibidir.

Hasta başı gelir (\$)		
Medikal turizm	Kamu	9.000
	Özel	12.000
Turistin sağlığı	Kamu	2.000
	Özel	4.000

(<http://www.saglikturizmi.org.tr/tr/saglikturizmi-istatistikleri> 28.03.2016)

Elde edilen net gelire göre sağlık turizminin ülke ekonomisine katkısı tartışılmazdır. Bu nedenle sağlık turizmi son yıllarda uluslararası alanda da daha çok önem kazanmaya başlamıştır.

NASIL ÖNE ÇIKARIZ

Ülkemizde son yıllarda daha bir önem kazanan sağlık turizminin uluslararası arenada daha fazla tercih edilirliliğini arttırmak mümkündür. Gerek tarihi ve kültürel zenginliklerimiz gerekse yeraltı ve yerüstü zenginliklerimiz buna uygun durumdadır. Ayrıca jeopolitik konum da ayrı bir pozitif etki oluşturmaktadır. Dolayısıyla izlenecek ve uygulanacak bazı politikalar ile Türkiye'nin sağlık turizmi alanında farkındalığı daha belirgin hale getirilebilir. Mevcut duruma göre güçlü ve zayıf yönlerimizi şöyle sıralayabiliriz.

Güçlü yönlerimiz

- Türkiye JCI ile akredite olmuş hastane sayısı (42 hastane) açısından dünyada 2. sıradadır.
- Türkiye'deki termal kaynaklar Avrupa'da 1. sırada, dünyada ise 7. sıradadır.
- Ülkemiz uygun iklimi ile tarihi ve turistik uygarlıklar merkezidir(Özsarı ve Karatana, 2013).
- Tatil bölgelerimizdeki güneşli gün sayısının fazla olması
- Tarih boyunca birçok medeniyete hizmet etmiş olmamız nedeniyle farklı din ve inanıştaki insanlara hitap eden bir ülke olmamız.
- Türkiye'de saç ekimi operasyonunun ortalama maliyeti 5 bin TL iken bu rakam Avrupa'da 10 bin Euro, ABD'de 30 bin dolar seviyesindedir(saglikturizmi.org.tr). Saç ekimi başta olmak üzere cerrahi birçok alanda öne çıkan sağlık personel kalitesi.
- Son yıllarda dünyada ses getirecek organ nakillerine imza atılması.
- Fiyatların birçok ülkeye göre daha uygun olması.
- Ülkemizde dört mevsimin yaşanıyor olması ve her mevsime uygun turizm bölgesinin var olması.
- İnşaat sektörünün öncü ülkelerinden olmamız ve bu alanda yeterli deneyime sahip olmamız.

Zayıf Yönlerimiz

- Terör olayları nedeniyle ülkemize gelen turist sayısında ciddi azalışlar yaşanmaktadır.
- Komşu ülkelerimizde yaşanan iç savaş ve diplomatik anlaşmazlıklarımız nedeniyle gelen turist sayısında azalış yaşanmaktadır.
- Döviz kurunun artması maliyetlere yansımakta bu nedenle sağlık hizmeti fiyat çekiciliğini kaybetmektedir.

- Sağlıkta üretim yönünden zayıf olmamız ve sağlık teçhizatının ithal edilmesi nedeniyle maliyetlerin artması ve dışa bağımlı bir yapıya gelmemiz olması.
- Yeterli sayıda sağlık personeli ve tesisin olmaması.
- Özel sektörün ve yabancı yatırımcıların yeteri kadar teşvik edilememesi.

TARTIŞMA

Öztürk ve Yazıcıoğlu (2002) yaptığı çalışmada tüketicilerin kentleşme ve iş yaşamı sonucu stresinin arttığını ve bunun sonucu olarak da turizmde beklentilerin değiştiğini; bu beklentilere uygun turizm faaliyetlerini planlı bir şekilde yürütmek gerektiğini savunmuşlardır (Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002:10). Topuz (2012) Sağlık Bakanlığı ile Turizm Bakanlığı arasındaki yeterli işbirliğinin olmadığını ve sektörün gelişiminin bu iki bakanlığın daha fazla işbirliği yapmasına bağlı olduğunu söylemektedir (Topuz, 2012). Akbulut (2010) yaptığı çalışmada Türkiye’de toplam 1300 termal ve 2000’in üzerinde şifalı su olduğunu ve bu kapasite ile dünyada 5. Sırada olduğunu söylemiş; ancak bu imkanlardan ekonomik anlamda yeteri kadar faydalanamadığını ileri sürmüştür (Akbulut, 2010). Çiçek ve Avderen (2013) yaptığı çalışmada, kaplıca ve termal tesislere yurt dışından yeteri kadar müşteri gelmediğini ve çalışmaların genelde iç pazara yönelik olduğunu bu nedenle dış pazara yönelik çalışmaların eksik olduğunu söylemiştir (Çiçek ve Avderen, 2013). Aydın (2012) sağlık turizminde potansiyelin yeteri kadar değerlendirilemediğini, pazarlama stratejilerinin geliştirilmesi gerektiği üzerinde durmuştur (Aydın, 2012).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ülkemiz 2010 yılı sonrası sağlık turizmi alanında açılımlar yapmaya başlamıştır. 2013 yılında ülkemize gelen turist sayısı 300.000 iken 2014 yılında bu sayı 400.000’e yükselmiştir(TÜRSAB, 2014:9). Yapılan çalışmalarla turist sayısı 2010 yılına göre 4 katına çıkarılmıştır. Ancak ülkemizin avantajlı yönleri düşünüldüğünde bu seviyenin daha da artırılması gerekmektedir.

Türkiye’nin 2015 Mart ayı Merkez Bankası verilerine göre cari açığı 4 milyar 961 milyon dolar seviyesindedir(www.bloomberght.com). İşsizlik oranı ise %10,3 seviyesindedir(www.tuik.gov.tr). Mevcut cari açık ve işsizlik oranları düşünüldüğünde sağlık turizminden elde edilecek gelir ve sağlık

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH MANAGEMENT AND STRATEGIES RESEARCH

Cilt/Volume : 2 Sayı/Issue : 1 Yıl/Year : 2016 ISSN :2149-6161

turizmine yapılacak yatırımlar hem cari açığın kapanmasına hem de işsizlik oranlarının düşmesine katkı sağlayacaktır.

Daha fazla turist çekebilmek için ülkemizin daha fazla reklam yapması gerekmektedir. Özellikle uluslararası spor turnuvaları gibi organizasyonların ülkeye kazandırılması önem arz etmektedir.

Ülkemizde terör olaylarının önlenmesi, yerli ve yabancı turistlerin can güvenliğinin sağlanması gelen turist sayısında artışlar sağlayacaktır.

Anlaşmalı kurumlar anlamında uluslararası sigorta şirketleri aracılığıyla daha fazla ülke ile anlaşma sağlanarak turist sayısı arttırılabilir.

Ülkemiz saç ekimi ve kalp damar hastalıklarındaki ucuz fiyat politikasını diğer alanlarda da yaygınlaştırılarak cazibe merkezi haline getirilmelidir.

Özel sektör yatırımcıları prosedür ve maliyet olarak sağlanacak kolaylıklarla daha fazla teşvik edilmelidir.

Yurtdışı kaynaklı yatırımcılara sağlanacak kolaylıklarla yurtdışı yatırımcılar teşvik edilmelidir.

Son olarak sağlık turizmi alanında daha fazla çalışma ve alan araştırmaları yapılması önerilmektedir. Özellikle tüketicilere yönelik olarak yapılacak alan araştırmaları ile sektörde tüketicinin beklenti, öncelik ve tercihlerinin tespit edilmesi sektörün gelişimi açısından önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

Aydın, O.(2012) KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 14 (23): 91-96.

Connell, John.(2006) "Medical tourism: Sea, sun, sand and... surgery." Tourism management 27.6: 1093-1100.

Cook, Peta S.(2008) "What is health and medical tourism?". The annual conference of the Australian Sociological Association, The University of Melbourne, Victoria.

Gonzales, Anthony, Logan Brenzel, and Jennifer Sancho.(2001) "Health tourism and related services: Caribbean development and international trade." Final report, 57-8.

<http://www.bloomberght.com/haberler/haber/1779775-cari-acik-beklenenden-yuksek-cikti/> 30.03.2016 tarihinde alınmıştır.

<http://www.saglikturizmi.org.tr/tr/saglikturizmi-istatistikleri> 28.03.2016 tarihinde alınmıştır.

<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18644> 26.03.2016 tarihinde alınmıştır.

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

www.saysad.org

(KÖRDEVE M,K)

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH MANAGEMENT AND STRATEGIES RESEARCH

Cilt/Volume : 2 Sayı/Issue : 1 Yıl/Year : 2016 ISSN :2149-6161

http://www.tursab.org.tr/dosya/12186/saglikturizmiraporu_12186_5485299.pdf 26.02.2016 tarihinde alınmıştır.

<http://www.who.int/bulletin/volumes/93/11/14-146027/en/25.03.2016> tarihinde alınmıştır.

<http://www.who.int/bulletin/volumes/93/11/14-146027-ab/en/> 01.04.2016 tarihinde alınmıştır.

<http://www.who.int/bulletin/volumes/94/1/14-152165/en/> 30.03.2016 tarihinde alınmıştır.

Kingsnorth, Andrew.(2002) "Health tourism." surgery 87, 1727-8

Lunt, N., Smith, R., Exworthy, M., T.Green. S., Horsfall,D., and Mannion, R.(2011) Medical tourism: treatments, markets and health system implications: a scoping review. OECD, Directorate for Employment, Labour and Social Affairs. 1-55

Mueller, H., ve Kaufmann, E. L. (2001). Wellness tourism: Market analysis of a special health tourism segment and implications for the hotel industry. Journal of Vacation Marketing, 7(1), 5-17.

Özer, Ö., Songur, C. (2013). Türkiye'nin Dünya Sağlık Turizmindeki Yeri ve Ekonomik Boyutu. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(7), 69-81.

Özsarı, S.H., Karatana, Ö.(2013) Sağlık Turizmi Açısından Türkiye'nin Durumu, Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi, 24(2):136-144

Resmi Gazete (2011) 2 Kasım 2011 Çarşamba 28103 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete

T.C. Sağlık Bakanlığı (2012). Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Sağlık Turizmi Daire Başkanlığı Türkiye Medikal Turizm Değerlendirme Raporu, 68.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2012). Sağlık Turizmi El Kitabı

Thinakorn Noree, Johanna Hanefeld, Richard Smith. (2015). (Ekleyen: 26 Aralık 2014 - Revize sürümü alınır: 2015 - 30 Eylül Kabul Tarihi: 14 Ekim 2015 - Yayın Online: 09 2015 Aralık) Bulletin of the World Health Organization 2016;94:30-36. Dünya Sağlık Örgütü 2016 Bülteni; 94: 30-36

Topuz, N.(2012). Türkiye Sağlık (Medikal) Turizmi Stratejisi 2023, Uzmanlık Tezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü.

23.07.2013 tarihli ve 25541 sayılı Bakan Onayı ile yürürlüğe konulan sağlık turizmi ve turist sağlığı kapsamında sunulacak sağlık hizmetleri hakkında yönerge

Öztürk, Y., Yazıcıoğlu, İ. (2002). Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Alternatif Turizm Faaliyetleri Üzerine Teorik Bir Çalışma, 1-14

Akbulut, G. (2010). Türkiye'de Kaplıca Turizmi Ve Sorunları, Sosyal Bilimler Dergisi 9 (1), 35-54

Çiçek, R., Avderen, S., (2013) KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 15 (25): 25-35